

תוכן עניינים

2.....	מבוא
3.....	רקע תיאורטי
.....	סקירת ספרות
.....	פרק יישומי
.....	סיכום
.....	רשימה ביבליוגרפית

מבוא

תפקידו של האו"ם הינו לקדם את השלום והביטחון העולמי ולהשתמש בדיפלומטיה ככלי לסיום סכסוכים. אולם חרף מעמדו של האו"ם, המדינות נותרו כשחקן הדומיננטי ביותר בזירה הבינלאומית והן אלו שהשפיעו על האופן שבו מלחמות מתנהלות ועל האופן שבו הן מסתיימות. סיום מלחמות וסכסוכים מאופיין במניעים ופרקטיקות שונות כדוגמת היעדר מניעים רציונאליים כאשר יתרונות המלחמה הינם פחותים ביחס לרווח של המלחמה; סיבות תרבותיות המגבשות סלידה מהמלחמה; והן סיבות פוליטיות היוצרות איזון בין מקבלי ההחלטות במדינה. הערכה היא כי סיום מלחמת לבנון השנייה בין ישראל לחיזבאללה בשנת 2006 הסתיימה ממניעים שונים, אך הסוכנים שהשפיעו על סיום המלחמה היו בעיקר מעצמות עולמיות ואזוריות שחלקן לקחו חלק במלחמה כמו ישראל (מעצמה אזורית) ולבנון, לצד מדינות שלא היו חלק מן המלחמה, אך בעלות אינטרסים על עיצוב סיום המלחמה כמו ארה"ב, סין ורוסיה הנחשבות למעצמות עולמיות.

מטרת המחקר

המחקר נועד לבחון את התערבות מדינות האינטרס במסגרת עיצוב החלטה 1701 לסיום מלחמת לבנון השנייה

שאלת המחקר: כיצד לאינטרסים של המעצמות בהחלטה 1701 הייתה השפעה על סיום מלחמת לבנון השנייה?

טענת המחקר

לאינטרסים של המעצמות בהחלטה 1701 הייתה השפעה על סיום מלחמת לבנון השנייה.

שיטת המחקר

מחקר איכותי שעושה שימוש בניתוח חקר מקרה המבוסס על מקורות ראשוניים ומשניים שבחנו את מלחמת לבנון השנייה ואת האינטרסים של המעצמות שאפיינו את המהלכים הדיפלומטיים במועצת הביטחון של האו"ם שהובילו לסיום מלחמת לבנון ה-2.

תרומת המחקר

למחקר שתי תרומות מרכזיות: תרומה תיאורטית, המחקר יתרום לספרות הקיימת בתחום סיום המלחמות. המחקר יאפשר לגבש תובנות נוספות לגבי אופן התערבותן של מעצמות בעיצוב החלטות מועצת הביטחון וסיום מלחמות. תרומה אמפירית, מחקר תורם להבנת המהלכים הדיפלומטיים שהובילו לסיום מלחמת לבנון השנייה.

רקע תיאורטי

מטרת הפרק היא להוות בסיס תיאורטי להבנת מקרה המבחן בעבודה זו. הפרק יפרט אודות מושגים שונים בתחום מדע המדינה שקשורים לנושא המחקר כדוגמת המלחמה וסיומה, ארגונים בינלאומיים כמו האו"ם ומועצת הביטחון, סוגי מלחמה, החלטת 1701 שהביאה לסיום מלחמת לבנון השנייה בשנת 2006 וכן תקציר קצר אודות מלחמת לבנון השנייה. מושגים אלה יאפשרו להבין את המשמעות של הגורמים המעורבים בקביעת החלטה 1701 של מועצת הביטחון של האו"ם וכיצד גורמים ומושגים אלה באו לידי ביטוי בעיצוב החלטת 1701 שהביאה לסיום מלחמת לבנון השנייה.

מלחמה וסיומה

המלחמה הינה תופעה שכיחה במערכת המדינות והיחסים הבינלאומיים, אולם חרף שכיחות התופעה, ההגדרה של מלחמה לעיתים עשויה להיות מורכבת שכן רק אופי ההגדרה של צד/קבוצה במלחמה עשויה להשתנות בין מדינות, סוכנים שאינם מדינות, קבוצות בתוך המדינה וכדומה. לפיכך להגדרות המלחמה ישנם ייצוגים רבים, למשל: "מלחמה הינה סכסוך בין קבוצות מדיניות"; "מלחמה היא מצב חברתי שבו מבוצעת פעולות איבה חמושות בגודל ניכר בצורה פחות או יותר רצופה בין שתי מדינות, אומות, ממשלות או יותר" (הרכבי, 2005, ע' 33). גישה אחרת טוענת כי "מלחמה היא סוג של סכסוך אלים בין שחקנים בעלי אינטרסים מנוגדים." בהקשר זה "השחקנים" יכולים להיות אזרחי המדינה הנלחמים זה בזה ומכאן נוצרת מלחמת אזרחים/אחים, שחקנים יכולים להיות מדינות ריבוניות הנלחמות זו מול זו או לעיתים שחקנים הינם קבוצות שאינן מדינות ריבוניות כמו ארגוני טרור וגרילה (קגלי, וויטקופף, 2002, ע' 378).

תפקידה של המלחמה הינו מגוון שכן תפקידה משקף את רצון הסוכנים, אולם הקונצנזוס האקדמי הוא כי תפקידה של מהלחמה הוא להוות אמצעי נוסף ולעיתים אחרון שמכריע בחילוקי הדעות והמחלוקות בין הסוכנים (הרכבי, 2003, ע' 61). עמדה אחרת גורסת כי תפקידה של המלחמה הוא להרוס את המשאבים המצויים אצל היריב. בהקשר זה ניתן להבחין בשני משתנים חשובים: מהו הרס משאבים ומהן הסיבות להרס המשאבים. הרס משאבים יכול להתאפיין בצורות שונות כמו פגיעה בבני אדם, או הרס מבנים ותשתיות או כול צורה שבה ניתן למנוע מהיריב להשתמש במשאביו. הסיבה להריסת המשאבים יכולה להיות מגוונת כדוגמת ענישה, מניעה, או הרתעה, אך ישנם גם ממדים נוספים המבוססים על גורמים כלכליים, אידיאולוגיים וחברתיים (Lincoln, 2005, p. 9676).

סיום המלחמה יכולה לבוא לידי ביטוי במספר מובנים: ניצחון של אחד הצדדים שבו הוא משאבד את היריב וכובש את משאביו או הורס אותם; ניצחון של אחד הצדדים שמצליח לכפות הסדר על הצד המנוצח – כמו וויתור על אזורים גיאוגרפיים; כמו כן המלחמה יכולה להסתיים בפשרה הדדית שבה שני הצדדים מוותרים בצורה כזו או אחרת; המלחמה יכולה להסתיים בשוויון של הצדדים והבנה כי הם לא השיגו הכרעה או יעדים שונים של המלחמה; וכן המלחמה יכולה להסתיים בהפוגה זמנית או ממושכת שכל תכליתה של ההפוגה הוא לאפשר את התחדשותה של המלחמה במועד מאוחר יותר (הרכבי, 2005, עמ' 45-46).